

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради щодо
присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка Міністерства освіти і науки України, м. Суми, ухвалила рішення щодо присудження ступеня доктора філософії Ван Лівень з галузі знань 02 Культура та мистецтво на підставі прилюдного захисту дисертації «Становлення та розвиток фортепіанної школи в Китаї першої половини XX століття» за спеціальністю 025 Музичне мистецтво 30 жовтня 2025 року.

Ван Лівень, 1995 року народження, громадянка КНР, освіта вища.

У 2021 році закінчила Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя і отримав повну вищу освіту зі спеціальності «Музичне мистецтво» та здобула ступінь магістра.

З вересня 2022 року і дотепер навчається в аспірантурі Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка на спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Дисертація до захисту подається вперше.

Дисертація виконана в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка.

Науковий керівник – Устименко-Косоріч Олена Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, директор Навчально-наукового інституту культури та мистецтв.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, який містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем

досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для певної галузі знань, а саме: вперше у музикознавстві здійснено комплексний аналіз витоків китайської фортепіанної школи (системно розглянуто вплив традиційної музичної культури Китаю та конфуціанських принципів на формування фортепіанної школи в Китаї першої половини XX століття); розкрито роль культурного обміну з Європою, деталізовано процес запозичення і адаптації європейських фортепіанних традицій у китайському музичному середовищі першої половини XX століття; визначено особливості становлення фортепіанної освіти в Китаї першої половини XX століття: проаналізовано ранню педагогічну практику, зокрема дитячу фортепіанну освіту; введено в науковий обіг персоналії першого етапу розвитку китайської фортепіанної школи: представлено творчі портрети видатних педагогів і виконавців, які вплинули на її становлення; простежено еволюцію європейського романтизму та розкрито особливості «китайського стилю» у музичній творчості китайських композиторів першої половини XX століття.

Проблематику, теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження Чжан Цзіньцю викладено у 7 одноосібних публікацій, зокрема: 4 статті у виданнях, затверджених МОН України як фахові, 1 стаття – у зарубіжному виданні, 2 праці – апробаційного характеру.

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Wang Liwen. Children's piano education in China first half of the 20th century. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*. 2024. № 9 (27). С. 1389–1399. DOI: [https://doi.org/10.52058/2789-6165-2024-9\(27 1389-1398\)](https://doi.org/10.52058/2789-6165-2024-9(27 1389-1398))

2. Wang Liwen. Piano education in China first half of the 20th century. *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія «Мистецтвознавство»*. 2024. Вип. 79. Т. 1. С. 191–197. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/79-1-25>

3. Wang Liwen. Evolution romanticism aesthetics in piano music by chinese composers. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*. 2025. № 1 (31). С. 2414–2426. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-202581\(31\)-2414-2425](https://doi.org/10.52058/2786-6165-202581(31)-2414-2425)

4. Wang Liwen. Features of the «Chinese style» at its artistic embodiments in academic piano music of chinese composers. *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія «Мистецтвознавство»*. 2025. Вип. 83. С. 92 – 97. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-1-13>.

Стаття у закордонному виданні

5. Wang Liwen. Features of traditional musical culture in China. *SWorld Journal*. 2024. №25. Part 3. P. 123–127. DOI: 10.30888/2663-5712.2024-25-00-028

Опубліковані праці апробаційного характеру

6. Wang Liwen. The piano art of China of the twentieth century: historical aspect. *International scientific-practical conference «State and trends in the development of science, education, technology and society»: conference proceedings* (Tampere, Finland, February 27, 2024). P. 60–61.

7. Wang Liwen. Features of Chinese piano music of the twentieth century. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Реалії та пріоритети розвитку науки та освіти»* (Чернігів, 7 березня 2024 р.). С. 128–130.

Кількість, обсяг і зміст праць відповідає вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

1. Єременко Ольга Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, професор кафедри музичного мистецтва – рецензент.

Дякую, шановний Олександрє Григоровичу. Шановні колеги, хочу підкреслити, що сам процес захисту, зокрема, відповіді на зауваження, запитання доводять, що Ван Лівень дуже зацікавлена обраною темою, дуже ґрунтовно подає матеріал. І це, зокрема, і дало змогу досягти таких позитивних результатів у дослідженні. Безперечно в роботі на високому рівні здійснено аналіз встановлення та розвитку китайської фортепіанної школи першої половини ХХ століття. Проведено комплексний історико-теоретичний аналіз культурних, соціальних та освітніх процесів, які визначили характер фортепіанного мистецтва Китаю. Ґрунтовне визначення теоретико-методологічної бази надало можливість досягнути якісних результатів, зокрема: багатоаспектно подається теоретичне підґрунтя, що складається з праць китайських, західних та вітчизняних дослідників, які присвячені виокремленню специфічної харизми китайської музичної культури; узагальнення етапів розвитку китайського фортепіанного мистецтва протягом ХХ століття; духовних принципів у традиційному китайському мистецтві, в китайській фортепіанній освіті, китайському стилі, взаємодії китайської та європейської музики. У дисертації також чітко викладено та обґрунтовано основні положення, чому сприяло застосування комплексу взаємоузгоджених методів та підходів у синергетичній єдності. Я не буду вже їх перелічувати. Про них було достатньо висвітлено під час захисту. Новий цікавий матеріал дослідження, які складають фортепіанні твори китайських композиторів першої половини ХХ століття. Ці твори широко затребувані у виконавській та педагогічній практиці китайських митців. Отже, безсумнівно, є практична цінність цього. Таким чином, зважаючи на безперечну актуальність, наукову

новизну, практичне і теоретичне значення роботи, я буду підтримувати цю роботу.

Зауваження подано в рецензії.

2. Єрмоменко Андрій Юрійович, кандидат мистецтвознавства, доцент, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, завідувач кафедри музичного мистецтва – рецензент.

Дякую. Фортепіанне мистецтво Китаю сьогодні є одним із провідних явищ світового музичного простору, проте витoki і становлення, пов'язані з першої половиною XX століття, ще недостатньо систематизовані в музикознавстві. Саме тому дослідження дисертантки становить важливу наукову і практичну значущість, адже воно дозволяє осмислити процеси трансформації китайської музичної традиції під впливом європейських шкіл, а також виявити особливості і формування виконавських і педагогічних принципів. У роботі простежено етапи становлення фортепіанної школи Китаю від перших спроб інтеграції інструмента в систему національної музичної освіти до професійного утвердження в консерваторіях Шанхаю, Пекіна та інших центрів. Важливо, що дисертантка зуміла розкрити як впливи європейських традицій, зокрема, німецької, французької піаністичної школи, так і збереження національних особливостей у виконавській інтерпретації. Серед наукових здобутків роботи відзначу: уточнення періодизації становлення китайської фортепіанної школи; характеристику діяльності провідних педагогів та виконавців; аналіз репертуарних тенденцій та особливостей інтерпретаційної практики; розкриття взаємозв'язку між національною музичною культурою і запозиченим європейським досвідом. Загалом робота має чітку структуру, відзначається логічним викладом та ґрунтовністю джерельної бази. Важливо, що дисертантка залучила вітчизняні, китайські та зарубіжні наукові джерела, що значно розширює аналітичний горизонт. У цілому дисертація є самостійним завершеним дослідженням, що відповідає вимогам до кваліфікаційних наукових праць такого рівня. Я буду підтримувати цю роботу. Дякую за увагу.

Зауважень немає.

3. Чернявська Маріанна Станіславівна, кандидат мистецтвознавства, професор, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, проректор з наукової роботи – опонент.

Дякую. А я вже в своєму відгуку виголосила і актуальність, і наукову новизну роботи, підкреслила її професійний рівень, зазначила на відповідності всім вимогам МОН. Також хочу сказати, що тема є дуже цікавою, оскільки вивчення будь-якої нової не знайомої нам музичної культури, перш за все розширює наші знання про світ і про музичну культуру. Також хочу сказати, що особливо для мене було дуже цікаво дізнатися на сторінках роботи, що з давніх-давен саме китайська цивілізація наголошувала на тому, що музика і будь-яке музичне мистецтво повинно нести перш за все радість людям. Тобто все, що пов'язано з емоційною стороною позитивною - це музика. Тому, як я розумію, ми займаємося дуже такою гарною справою. Це перше. Друге, що хочу сказати, що дійсно фортепіанне мистецтво Китаю сьогодні є таким дуже лідуючим у світі і варто дивитися, дійсно, на те, яке ж підґрунтя мала така культура, яка дала такий блискучий вихід китайському піаністу на світову сцену. Китайська цивілізація дуже стародавня. Вона має дуже цікаві такі філософські настанови. Я особисто щаслива, що я могла побувати на могилі Конфуція і вклонитися цій видатній людині. Побачити своїми очима Луенюй, яка була висічена на камені. Тому що саме китайські філософи сказали, що папір багато не витримає, а треба свої думки висікати на камінні для того, що би вони дійшли до наступних поколінь. Завдяки цьому, можливо, ми сьогодні можемо обговорювати дисертаційну роботу Ван Лівень. Тому що саме ці думки, ці настанови - вони дійшли не тільки до китайських поколінь, але і до всього світу. Ну, і взагалі дуже цікаво, коли ми можемо розглядати репертуар фортепіанний авторів іншої країни, які або живуть в Китаї, або живуть в інших країнах. Тому там ступінь інтеграції дещо інша в творах. Але, дійсно, оці настанови політичні (вибачте) філософські та соціальні якісь правила, які були ще з давніх давен Китаї. Ну, вони такі, я вважаю, мають загальнолюдську

цінність і тому вони дуже приваблюють. Тому я буду підтримувати цю роботу і голосувати за. Дякую.

Зауваження подані у відгуку офіційного опонента.

4. Степанова Олеся Юріївна, кандидат мистецтвознавства, доцент, Харківська державна академія культури, в.о. завідувача кафедри фортепіано – опонент.

Дякую. Хочеться відзначити, що авторка продемонструвала здатність інтегрувати в єдине смислове поле історико-культурні, мистецтвознавчі та педагогічні аспекти становлення китайської фортепіанної школи. Дисертантка логічно доводить, що китайська фортепіанна школа першої половини ХХ століття є не ізольованим феноменом, а частиною ширших культурних процесів, що впливають на глобальну музичну традицію. Запропонована Ван Лівень систематизація етапів розвитку дитячої фортепіанної освіти, характеристика педагогічних методик і репертуару для юних виконавців становить вагомую основу для удосконалення сучасних навчальних програм. Важливим є й аспект розширення виконавського репертуару. Залучення у практику творів китайських композиторів першої половини ХХ століття сприятиме не лише глибшому розумінню їх стилістики, а й підвищенню рівня міжкультурного діалогу у сфері музичного мистецтва. Отже дисертаційне дослідження Ван Лівень характеризується ґрунтовністю наукового аналізу, комплексним підходом до осмислення проблеми становлення китайської фортепіанної школи та високим рівнем аргументованості отриманих результатів. Робота відзначається чіткою структурою, внутрішньою логічністю викладу й послідовністю у розкритті наукових положень. У дисертації поєднано історико-культурний, мистецтвознавчий, педагогічний, філософський виміри дослідження, що забезпечує її міждисциплінарний характер. Теоретичні узагальнення, зроблені авторкою, відображають сучасні тенденції розвитку музикознавства, а практичні висновки мають значну цінність для подальшого вивчення фортепіанної культури Китаю та її інтеграції у світовий контекст. Здобувачка продемонструвала вміле володіння

методологією музикознавчого аналізу та уміння формулювати нові підходи до осмислення культурно-мистецьких процесів, що дозволяє розглядати дисертацію як самостійне завершення наукове дослідження високого рівня. Обов'язково підтримаю дисертацію і буду голосувати за. Дякую.

Зауваження наведені у відгуку офіційного опонента.

5. Стахевич Олександр Григорович, доктор мистецтвознавства, професор, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, професор кафедри музикознавства та культурології – голова ради.

Шановні колеги, дозвольте мені також висловити декілька прикінцевих констатацій, які є обов'язковими. Я спробую дещо узагальнити, конкретизувати хід захисту та власні думки щодо дисертації. У дисертації висвітлена проблема формування академічного мистецтва Китаю в ракурсі міжкультурних музичних зав'язків Захід-Схід, інтеграції західноєвропейського музичного мистецтва на теренах Китаю. З одного боку, це яскраво виражений європейський характер з доповіді дисертантки, а з іншого – національна сутність фортепіанної школи Китаю і світовий успіх китайських піаністів, таких як Ланг Ланг, підтверджує науковий підхід дисертантки, яка випрацьовує власну концепцію китайського стилю в академічній музиці. Авторка розкриває систему музичної освіти Китаю, аналізуючи твори і творчість композиторів, що свідчить про високий рівень аналітичної бази самої дисертації. Отож, системний підхід та методологічні засади дослідження дають підстави для визначення подальшого методологічного дискурсу щодо авторської концепції «Фортепіанна школа Китаю» як перспективного музикознавчого напрямку в Китаї. Вищесказане є підставою для успішного захисту за спеціальністю 025 Музичне мистецтво. Я повністю підтримую цю дисертацію, яка виконана на високому рівні. І саме головне, що вона оформлена чудово (є і нотні приклади, і фотографії). Я думаю, що ми підтримаємо цю дисертацію. Дякую.

Зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає,

«Утрималися» - немає

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Ван Лівень ступінь доктора філософії з галузі знань 02 Культура та мистецтво за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Голова спеціалізованої вченої ради
доктор мистецтвознавства,
професор

Олександр СТАХЕВИЧ